

Het heft in eigen hand

Een heroriëntatie

Inleiding

Het bestuur van de NVALT heeft in afgelopen tijd veel aandacht besteed aan het kwaliteitsbeleid van de vereniging. Door de maatschappelijke ontwikkelingen welke uitmonden in nieuwe wetgeving en de opstelling van de overheid worden de wetenschappelijke verenigingen met steeds meer taken belast. Het visiteren van niet-opleidingsklinieken, het ontwikkelen van richtlijnen, het accrediteren van bij- en nascholingsactiviteiten en het op korte termijn gaan herregistreren van longartsen zijn activiteiten die de laatste jaren het takenpakket van de vereniging hebben vergroot en/of ook verder zullen vergroten. Daarnaast dienen ook de al van oudsher bestaande taken in het kader van de opleiding goed te worden uitgevoerd en gecoördineerd. De structuur en de organisatie van de vereniging dienen dan ook aan deze ontwikkelingen te worden aangepast. In het verleden werd het secretariaat geprofessionaliseerd. De toename van taken maakt het noodzakelijk meer medewerkers aan te trekken.

In november 1998 werd een organisatie-adviesbureau gevraagd een advies over het kwaliteitsbeleid te formuleren op zowel strategisch, tactisch als operationeel niveau; een advies te geven over welke organisatiestructuur de realisatie van de geformuleerde kwaliteitsdoelen en -doelstellingen het beste mogelijk maakt; de mogelijkheden te verkennen voor het oprichten van een ondersteunend kwaliteitsbureau en het formuleren van een taakopdracht voor de aan te trekken medewerkers.

Bij het formuleren van de opdracht kwamen een tweetal vragen naar voren: Is 'kwaliteit' te scheiden van 'beroepsbelangen' en 'wetenschap'? Wat wordt verstaan onder kwaliteit? Wat zijn van grof naar fijn de bedoelingen, doelen en doelstellingen ten aanzien van kwaliteit? Met andere woorden, welke resultaten wil men wanneer bereikt hebben?

In de statuten wordt vermeld dat de NVALT zich ten doel stelt de bevordering van de studie van longziekten en tuberculose in de meest uitgebreide zin, de behartiging van de geneeskundige belangen op dit gebied alsmede de behartiging van de maatschappelijke belangen van de leden. De statutair geformuleerde algemene doelstelling betreft derhalve een wetenschappelijk aspect, een geneeskundig aspect (patiëntenzorg) en de beroepsmatige aspecten (beroepsbelangen).

Het kwaliteitsbeleid van de vereniging is in eerste instantie gericht op de geneeskundige zorg. Toch zullen de andere genoemde aspecten bij een heroriëntatie betrokken moeten worden. Een beleidsplan gericht op kwaliteit zal onderdeel moeten uitmaken van een algemeen beleidsplan.

De vragen die zich hierbij voordoen zijn: Wat wil de vereniging? Wat willen de leden? Vervolgens: Wat willen de patiënten? Wat wil de overheid? Wat willen andere belanghebbenden (patiëntenverenigingen, industrie)?

Bedoelingen, doelen en doelstellingen

Zowel voor individuen als voor organisaties is het formuleren van doelen noodzakelijk om resultaten te bereiken. De NVALT is een vereniging van en voor artsen voor longziekten en tuberculose. Het specialisme heeft zich ontwikkeld enerzijds vanuit de tuberculose, anderzijds als deelspecialisme van de interne geneeskunde. Het beleid van de vereniging heeft zich gericht op de beoefening van het vak als een zelfstandig specialisme. De beroepskrachtenplanning is daarop gericht.

De beoefenaars van het specialisme zijn orgaanspecialist, waarbij er duidelijk raakvlakken zijn met andere specialismen zoals interne geneeskunde. Door de specifieke gerichtheid op de longziekten als orgaanspecialisme kunnen de longartsen een beter overzicht op het steeds uitbreidend vakgebied behouden en zorgen voor een samenhangende zorg voor de patiënt. De longarts heeft inzicht in de vele aspecten van de longgeneeskunde en is daardoor de schakel tussen somatische en niet-somatische, chirurgische en niet-chirurgische benadering. De longarts doorziet dwarsverbanden in de diagnostiek en behandeling van ziekten als longkanker, astma en COPD, allergische en immunologische (waaronder diffuse) longafwijkingen, longinfecties, tuberculose, respiratoire insufficiëntie etc. De longarts is op zijn gebied bij uitstek geschikt voor het overzicht in de diagnostiek en therapie van deze aandoeningen.

Hierbij werkt de longarts in vele gevallen samen met andere artsen in eerste en tweede lijn alsmede met paramedische beroepen. Hij blijft daarbij de spin in het web van de zorg voor de longpatiënt.

Profilering

Elke Nederlander heeft anno 2000 recht op een optimale zorg op longgebied, zowel in acute situaties als bij chronische problematiek. Deze zorg dient geleverd te kunnen worden over het gehele land en op elk tijdstip. Vanuit het gezichtspunt van de longpatiënt is de longarts derhalve onmisbaar. Ook de overheid, de eerste lijn, de ziekenhuisorganisatie, de verzekeraars en de industrie zijn gebaat bij een goede en onafhankelijk functionerende longarts. De NVALT stelt zich ten doel de longarts in staat stellen een centrale plaats in te nemen in de zorg voor de patiënt met respiratoire problemen. De NVALT streeft naar een optimale positionering en profilering van de longarts binnen de gezondheidszorg. Men zou dit kunnen formuleren als het kerndoel (bedoeling) van de vereniging.

De beoefenaars van het specialisme moeten het gevoel hebben dat hun inzet er toe doet, dat er geluisterd wordt naar de longartsen en dat er naar hun expertise wordt gevraagd. Daardoor zal er bij de longartsen sprake zijn van een grotere voldoening bij alle inspanning die men zich getroost om een kwalitatief hoogstaande patiëntenzorg te leveren. Frustraties met betrekking tot de afbakening van het vakgebied worden zo voorkomen. Door een grotere satisfactie ontstaat weer een grotere inzet en daardoor betere kwaliteit.

Het heft in eigen hand

Omdat het kerndoel (intentie of bedoeling) gericht is op een groter aandeel en aanzien van de longarts in de gezondheidszorg, ontkomt men niet aan een meer marktgerichte benadering. Het streven zal er op gericht moeten zijn het marktaandeel van de longarts in de gezondheidszorg uit te breiden en daardoor te verstevigen. Op die wijze worden bedreigingen (vermindering van het marktaandeel of afkalving op gebieden als allergologie, COPD, oncologie, infectieziekten, intensive care) omgezet in kansen. Het beleid is niet afwachtend maar het heft wordt in eigen handen genomen.

Een belangrijk argument om de profilering van de longarts te stimuleren is de toenemende afhankelijkheid van centrale organen in het beleid van de beroepsuitoefening. Zo zal binnenkort de beroepskrachtenplanning niet meer door de wetenschappelijke vereniging maar door een capaciteitsorgaan worden vastgesteld.

Van bedoeling naar doel

Om het kerndoel (intentie of bedoeling) te bereiken zullen door alle geledingen van de NVALT meer omschreven en concrete doelen moeten worden geformuleerd, die aanleiding zijn tot activiteiten. Deze doelen moeten specifiek zijn, gericht op het kerndoel, meetbaar en goed omschreven. Door deze concrete doelen te formuleren ontstaat een opening voor activiteiten. Hierbij dient te worden beschreven wanneer men welk resultaat wil bereiken.

Strategie: hoe?

- Intern dient een strategie te worden vastgesteld die gericht is op de kwaliteit van de zorg, de opleiding en het wetenschapsbeleid.
- Op al deze terreinen dienen intenties, doelen en doelstellingen te worden geformuleerd, die in samenhang met elkaar worden beschreven en waarvan de uitvoering geëvalueerd en gecontroleerd kan worden.
- Deze doelstellingen worden tot een beleidsplan samengebracht dat een kader biedt aan secties, commissies, werkgroepen en (professionele) medewerkers als richtsnoer en bindmiddel. Het geeft zicht op de ambities van de NVALT in de afstemming met overheid, andere organisaties e.d. Het plan is tevens een richtsnoer voor het PR-beleid.
- De strategie dient aan te sluiten bij de sterke en zwakke punten van de NVALT. De identiteit van de NVALT dient behouden te blijven. Zowel de academisch als de perifeer werkende longarts dienen zich in de vereniging thuis te voelen.
- De strategie dient voorts maatschappelijke ontwikkelingen te volgen, waarbij het niet meer vanzelfsprekend is om zonder vergoeding na een drukke werkdag ruimte te maken voor bestuur- en commissiewerk. Professionele ondersteuning door betaalde medewerkers is een vereiste om de gesteld doelen en bedoelingen te bereiken. De longarts van de toekomst zal onmisbaar zijn in het formuleren van beleid. Veel werk zal haar/hem echter uit handen moeten worden genomen door goed ingewerkte en toegewijde professionals.
- Extern zal worden gestreefd naar strategische allianties met bij de longpatiënt betrokken organisaties zoals het Astma Fonds en andere patiëntenverenigingen, de Koninklijke Nederlandse Centrale Vereniging tot bestrijding van Tuberculose (KNCV), en de industrie.

Planning

Financiën

De bovengenoemde heroriëntatie is door de leden in de vergadering van 9 april 1999 onderschreven. De ledenvergadering heeft ingestemd met een aanzienlijke verhoging van de contributie om op korte termijn resultaten te kunnen boeken. Met vertegenwoordigers van de industrie wordt gesproken over mogelijkheden om tot een structurele samenwerking en partnership te komen.

Organisatie

Het bestuur heeft een beleidsmedewerker benoemd die uitvoering zal geven aan het beleid en tevens initiërend het beleid vorm geeft. Het aantal medewerkers op het bureau is uitgebreid.

Wetenschapsbeleid

In het verlengde van de voorjaarsconferentie van de werkgroepen wil het bestuur vorm geven aan een structureel beleid ten aanzien van de wetenschappelijke ontwikkelingen. Hiertoe is een projectgroep wetenschapsbeleid ingesteld.

Kwaliteitsbeleid

Een aparte notitie over het Kader Kwaliteitsbeleid van de NVALT alsmede een raamplan betreffende de richtlijnontwikkeling zijn door de ledenvergadering aanvaard. Van groot belang is de onderlinge afstemming van de onderdelen van het kwaliteitsbeleid alsmede de integratie met opleiding en nascholing.

Opleiding, onderwijs en nascholing

Het Concilium is gevraagd de toekomst van de opleiding vorm te geven onder andere door het formuleren van nieuwe opleidingseisen in het verlengde van de door de ledenvergadering aangenomen combinatie van academische en niet-academische opleiding. Het bestuur streeft naar een integratie van de scholing tot longarts, de nascholing van de longarts en de ontwikkeling en implementatie van richtlijnen.

Beroepsbelangen, PR en voorlichting

De Commissie Beroepsbelangen is gevraagd de doelen die worden nagestreefd in de komende jaren betreffende de ondersteuning van de praktijkvoering en het PR-beleid te formuleren. Hierbij kan tevens worden gedacht aan een nul-meting over de plaats van de longarts in de gezondheidszorg die na 3 of 5 jaar wordt herhaald.

Conclusie

Op de drempel van een nieuwe eeuw is een heroriëntatie op de structuur van de vereniging niet alleen wenselijk maar ook noodzakelijk. Het bestuur is ervan overtuigd dat een actief beleid ten aanzien van de positie van de longarts in de gezondheidszorg de beste voorwaarde biedt voor resultaten op het gebied van de kwaliteit van zorg, het wetenschapsbeleid en de belangen van de beroepsbeoefenaren.

De longpatiënt zal er wel bij varen.

Bestuur NVALT
juni 1999